

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 10 kwietnia 2019 r.

NK-KE.431.2.2019.MJ

Pan
Tadeusz Krzakowski
Prezydent Miasta Legnicy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 21-25 stycznia 2019 r., na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie², a także na podstawie imiennych upoważnień Wojewody Dolnośląskiego z dnia 17 stycznia 2019 r. nr NK-KE.0030.3.2019.MJ i NK-KE.0030.4.2019.MJ zespół kontrolny, w skład którego wchodzi n.w. pracownicy Wydziału Nadzoru i Kontroli Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu:

- Magdalena Janiszewska – starszy inspektor wojewódzki (przewodnicząca zespołu kontrolnego),

- Weronika Kornacka – inspektor wojewódzki,

przeprowadził w Urzędzie Miasta Legnicy, z siedzibą przy ul. Chojnowskiej 2, 59-220 Legnica (Urząd Stanu Cywilnego w Legnicy), kontrolę problemową w trybie zwykłym, w przedmiocie realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, tj.:

- rejestracji stanu cywilnego, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego³ - zwanej dalej p.a.s.c.
- zmiany imion i nazwisk, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska⁴ – zwanej dalej z.i.i.n.

Kontrola została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2019 r. nr NK-KE.430.18.2018.DD.

Kontrolę przeprowadzono w zakresie przestrzegania przepisów:

1. Ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego, tj.:

- sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.;

---

¹ Dz.U. Nr 185 poz. 1092.

² Dz.U. 2017 r. poz. 2234 ze zm.

³ Dz.U. 2018 r. poz. 2224 ze zm.

⁴ Dz.U. 2016 r. poz. 10.

- wydawanie odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego;
- wydawanie zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 lub 3 p.a.s.c.;
- rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych;
- migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego;
- odmowa dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego.

2. Ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska, tj.:

- prowadzenie postępowań administracyjnych na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska oraz informowanie o zaistniałych zmianach.

Okres objęty kontrolą: od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia kontroli.

W ww. okresie kierownikiem jednostki kontrolowanej był Pan Tadeusz Krzakowski – Prezydent Miasta Legnicy. Funkcję Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Legnicy sprawował Pan Albert Kozakowski. Stanowisko zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego zostało powierzone Pani Bożenie Oszczepalskiej oraz Pani Martynie Wachtor – Macewicz. Do dnia 27 lipca 2018 r. na stanowisku Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Legnicy zatrudniona była również Pani Krystyna Szczepaniak.

Zadania z kontrolowanego zakresu realizowane były także przez nw. pracowników:

- Panią Iwonę Wolską – Inspektora do Spraw Rejestracji Urodzeń,
- Panią Barbarę Domańską – Podinspektora do Spraw Rejestracji Urodzeń,
- Panią Annę Goryczko – Podinspektora w Urzędzie Stanu Cywilnego w Legnicy,
- Panią Alicję Kisiel – Inspektora do Spraw Obsługi Aktów Stanu Cywilnego,
- Panią Lilit Manukyan-Czubak – Podinspektora do Spraw Obsługi Aktów Stanu Cywilnego,
- Panią Katarzynę Miżdzał – Podinspektora w Urzędzie Stanu Cywilnego w Legnicy,
- Barbarę Siwonię – Inspektora do Spraw Rejestracji Zgonów,
- Panią Danutę Sikorowicz (do dnia 4 stycznia 2019 r.).

Realizację zadań z zakresu administracji rządowej oceniono:

- ***pozytywnie z nieprawidłowościami w zakresie rejestracji stanu cywilnego,***
- ***pozytywnie w zakresie zmiany imion i nazwisk.***

USTALENIA KONTROLI

REJESTRACJA STANU CYWILNEGO

Sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.

Kontroli poddano 45 aktów stanu cywilnego (15 aktów urodzenia, 15 aktów małżeństwa, 15 aktów zgonu) sporządzonych w kontrolowanym okresie. Na tej podstawie ustalono, co następuje.

Akty stanu cywilnego zostały sporządzone zgodnie z właściwością, w ustawowym terminie i zawierają wszystkie dane wymagane przepisami prawa.

Odnosnie kwestii sporządzania aktów małżeństwa, w trakcie trwania czynności kontrolnych ustalono, że 7 spośród skontrolowanych aktów dotyczyło małżeństw zawartych w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, zwanej dalej Krio⁵ - 0262011/00/AM/2018/297780, 0262011/00/AM/2018/893052, 0262011/00/AM/2018/661099, 0262011/00/AM/2018/819510, 0262011/00/AM/2018/253449, 0262011/00/AM/2018/791437, 0262011/00/AM/2018/958490. Akty te prawidłowo sporządzono na podstawie: zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego, co jest zgodne z treścią art. 87 ust. 3 p.a.s.c. Przedmiotowe dokumenty duchowni dostarczyli w terminie określonym w art. 8 § 3 Krio. Pozostałe akty dotyczyły małżeństw zawartych przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w Legnicy, na podstawie art. 1 § 1 Krio - 0262011/00/AM/2018/570753, 0262011/00/AM/2018/066949, 0262011/00/AM/2018/824894, 0262011/00/AM/2018/408052, 0262011/00/AM/2018/020583, 0262011/00/AM/2018/267419, 0262011/00/AM/2018/168186, 0262011/00/AM/2019/260095. Wszystkie ww. akty sporządzone zostały prawidłowo.

W aktach zbiorowych znajdują się protokoły przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński (wszystkie zawierają informacje wymienione w art. 87 ust. 2), pisemne zapewnienia nupturientów dotyczące braku wiedzy o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa (które określają wymagane dane wyliczone w art. 76 ust. 4) – zwane dalej zapewnieniami, a także potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 84 zł⁶. W przypadku małżeństw zawartych w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Krio sporządzono stosowne zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, które zawierają elementy wskazane w art. 81 ust. 1.

W toku kontroli stwierdzono, iż w zapewnieniu dot. aktu małżeństwa nr 0262011/00/AM/2018/297780 wskazano termin jego ważności dłuższy niż 6 miesięcy (zapewnienie zostało złożone przez obie osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo 22 września 2017 r., natomiast w jego treści określono, iż zapewnienie jest ważne do dnia 18 kwietnia 2018 r.), co jest niezgodne z dyspozycją art. 76 ust. 9 p.a.s.c.⁷. Pani Bożena Oszczepalska – Zastępca Kierownika USC, w dniu 28 stycznia 2019 r. wyjaśniła, że:

„po złożeniu w dniu 22 września 2017 r. zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, nupturienti ponownie stawili się w USC w dniu 18 października 2017 r. i kobieta zadeklarowała zmianę nazwiska noszonego po zawarciu małżeństwa. Oświadczyła, że po zawarciu małżeństwa będzie nosiła nazwisko męża. Nupturienti zwrócili otrzymane w dniu 22 września zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności

---

⁵ t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 682

⁶ Powyższa kwota wynika z części I ust. 1 *Wykazu Przedmiotów Opłaty Skarbowej, Stawki tej Opłaty oraz Zwolnień*, stanowiącego załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1044 ze zm.).

⁷ Zapewnienie jest ważne przez okres 6 miesięcy od daty jego złożenia przez obie osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo.

wyłączających zawarcie małżeństwa. W wyniku zmiany edytowano zapewnienie sporządzone w rejestrze stanu cywilnego, a następnie ponownie wydano zaświadczenie, co w efekcie spowodowało zmianę daty ważności zaświadczenia. Zawarcie małżeństwa nastąpiło w dniu 30 grudnia 2017 r. Akt małżeństwa został sporządzony w dniu 3 stycznia 2018 r. w czasie ważności zapewnień i w czasie ważności przedmiotowego zaświadczenia”.

Mając na uwadze powyższe zauważyć należy, że w przypadku zmiany oświadczenia o nazwisku, które małżonek będzie nosił po zawarciu małżeństwa w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Krio, niezbędne jest ponowne złożenie zapewnienia, w którym zamieszczone zostanie nowe oświadczenie w tym zakresie, gdyż jest ono składane przed sporządzeniem zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa (art. 25 Krio). Niemniej jednak organ edytował już uprzednio złożone zapewnienia, a w wyniku tej czynności nie zgadza się data ich ponownego złożenia, a tym samym termin ich ważności.

Odnosnie analizowanych aktów zgonu⁸, w wyniku kontroli ustalono, iż ww. akty sporządzono na podstawie karty zgonu oraz protokołu zgłoszenia zgonu, zgodnie z art. 92 ust. 2 p.a.s.c. Protokoły zgłoszenia zgonu prawidłowo zawierają wszystkie wymagane informacje wynikające z dyspozycji art. 94 ust. 2 p.a.s.c. oraz podpisy, o których mowa w art. 94 ust. 1 ww. ustawy. Zgłoszenia zgonów zostały dokonane przez osoby do tego uprawnione.

Mając na uwadze kwestię sporządzania aktów urodzenia w trakcie trwania czynności kontrolnych stwierdzono, że sporządzone zostały na podstawie karty urodzenia oraz protokołu zgłoszenia urodzenia. Karty urodzenia zawierały informacje, o których mowa w art. 54 ust. 2 p.a.s.c. Zgłoszenie urodzenia dokonywane było przez matkę lub ojca dziecka⁹. Powyższe protokoły zawierały wszystkie obligatoryjne elementy, wymienione w art. 58 p.a.s.c.

W toku kontroli ustalono, że dokumenty sporządzane były według obowiązujących wzorów (§ 1 pkt 17, pkt 19, pkt 21, pkt 26, pkt 35 rozporządzenia z dnia 29 stycznia 2015 r. sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego¹⁰). Przy czym w toku kontroli stwierdzono, że w ich nagłówkach, w miejscu przeznaczonym na oznaczenie organu, nieprawidłowo zamieszczano oznaczenie aparatu pomocniczego tj. Urzędu Stanu Cywilnego Legnica, a nie organu, którym jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Legnicy. Niemniej powyższe nie miało wpływu na sformułowaną w wyniku kontroli ocenę.

Kontrola wykazała, że we wszystkich skontrolowanych aktach, zgodnie z art. 25 ust. 1 p.a.s.c., zamieszczone zostały przypiski o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby. W innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby zamieszczono przypiski o ww. sporządzonych aktach (lub za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zlecono ich dokonanie¹¹). W przypadku sporządzania aktów zgonu, gdy osoba w chwili zgonu pozostawała w związku małżeńskim, w akcie małżeństwa zamieszczano wzmiankę o ustaniu małżeństwa

---

⁸ 0262011/00/AZ/2018/942230, 0262011/00/AZ/2018/794141, 0262011/00/AZ/2018/658643,
0262011/00/AZ/2018/505115, 0262011/00/AZ/2018/344263, 0262011/00/AZ/2018/187485,
0262011/00/AZ/2018/028181, 0262011/00/AZ/2018/001323, 0262011/00/AZ/2019/959694,
0262011/00/AZ/2019/758447, 0262011/00/AZ/2019/647161, 0262011/00/AZ/2019/453193,
0262011/00/AZ/2019/320366, 0262011/00/AZ/2019/180200, 0262011/00/AZ/2019/999765.

⁹ Zgodnie z dyspozycją art. 57 ust. 1 p.a.s.c.

¹⁰ Dz.U. poz. 194 ze zm.

¹¹ Jeżeli możliwe było ustalenie właściwego organu.

lub zlecano właściwemu kierownikowi urzędu stanu cywilnego dokonanie migracji aktu małżeństwa wraz ze stosowną wzmianką¹².

Jednocześnie ustalono, że wpisy w rejestrze dokonywane są w alfabecie łacińskim, rozszerzonymi, wielkimi literami, stosownie do treści § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego¹³. Daty i godziny wpisywane są zgodnie z § 4 r.r.s.c., a imiona i nazwiska zamieszczane są w aktach stanu cywilnego w pełnym brzmieniu, do czego zobowiązuje dyspozycja § 5 ust. 1 r.r.s.c. Akta zbiorowe oznaczone są zgodnie z treścią § 43 r.r.s.c..

W trakcie trwania czynności kontrolnych stwierdzono, że w aktach zbiorowych dodatkowo przechowywane są dokumenty, których sporządzania nie przewidują przepisy ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego tj. wnioski o wydanie zaświadczeń o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz dokumenty zatytułowane „zgłoszenie urodzenia dziecka” oraz „zgłoszenie zgonu”. Z wyjaśnień Pani Bożeny Oszczepalskiej - Zastępcy Kierownika USC w Legnicy, złożonych 28 stycznia 2019 r., dotyczących przyjmowania ww. wniosków wynika, że:

„przedmiotowy wniosek dokumentuje żądanie nupturientów wydania zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa w związku z ich wolą zawarcia małżeństwa w trybie art. 1 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Jednocześnie we wniosku osoby zainteresowane deklarują miejsce zawarcia małżeństwa, co wskazuje właściwy organ podatkowy zapłaty opłaty skarbowej za sporządzenie aktu małżeństwa. Dokument zawiera również oznaczenie numerem rejestru zapewnień. Numer ten jest wpisywany na wydawanym zaświadczeniu, co po jego zwrotnym wpływie od duchownego znacznie usprawnia zebranie akt zbiorowych aktu. Dodatkowo formularz posiada część przeznaczoną na wprowadzenie numeru sprawy z jednolitego rzeczowego wykazu akt oraz poprzez datowanie wpływu dokumentuje dzień żądania wydania zaświadczeń. Nadto zawiera część przeznaczoną na potwierdzenie odbioru odpisu aktu małżeństwa po jego sporządzeniu.

Dokument nie ma cech proceduralnej uciążliwości dla obywatela, nie powoduje wydłużenia czasu załatwienia sprawy, dane w formularzu ograniczone są w zasadzie do podania imion i nazwisk. Użyta w tytule dokumentu fraza „wniosek” nie oznacza, że brak jego złożenia nie powoduje wszczęcia sprawy. To treść dokumentu determinuje jego cel i przeznaczenie, nie zaś tytuł. Dokument stoi w zgodzie z obowiązującymi przepisami, ułatwia procedowanie w sprawie.”

W związku z powyższym zauważyć należy, iż nupturienti nie są poinformowani o fakcie, że wypełnienie przedmiotowego dokumentu jest zbędne, dlatego też wyjaśnienia w zakresie braku uciążliwości dla obywatela oraz braku konieczności jego złożenia nie zasługują na uwzględnienie. Przy tym kwestie poruszone w wyjaśnieniach mogą zostać utrwalone

---

¹² Jak wyżej.

¹³ Dz.U. z 2016 r. poz. 1904 – zwane dalej r.r.s.c.

w aktach w innej formie np. stosownej adnotacji urzędowej (notatki służbowej). Należy zaznaczyć, iż organy administracji publicznej realizują zadania na podstawie i w granicach przepisów prawa. Mając na uwadze, iż przepisy ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego precyzyjnie regulują jakie dokumenty przedstawia i składa osoba zamierzająca zawrzeć małżeństwo, przedkładanie nupturientom dodatkowego druku urzędowego do wypełnienia oraz przyjmowanie oświadczenia nieprzewidzianego przez ustawodawcę (dot. miejsca zawarcia małżeństwa) jest praktyką nieprawidłową. Przy tym należy wskazać, że zgodnie z dyspozycją art. 220 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.) - zwanej dalej k.p.a. *organ administracji publicznej żądający od strony lub innego uczestnika postępowania zaświadczenia albo oświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego jest obowiązany wskazać przepis prawa wymagający urzędowego potwierdzenia tych faktów lub stanu prawnego w drodze zaświadczenia albo oświadczenia.* Dodatkowo podkreślenia wymaga, że zaświadczenie o którym mowa wydawane jest z urzędu, na podstawie złożonego zapewnienia (art. 81 p.a.s.c.).

Jednocześnie Pani Martyna Wachtor-Maciewicz – Zastępca Kierownika USC, 28 stycznia 2019 r. wyjaśniła, że:

„dokumenty: „Zgłoszenie urodzenia dziecka” oraz „Zgłoszenie zgonu” stanowią formularze pomocnicze, wypełniane przez osoby dokonujące zgłoszenia danego zdarzenia. Formularze nie mają charakteru wniosku o dokonanie czynności. Zawierając dane niezbędne do rejestracji urodzenia lub zgonu usprawniają proces rejestracji i weryfikacji danych. Posiadają również wymierną wartość dowodową w związku z licznymi brakami danych oraz niezgodnościami w rejestrze PESEL, w szczególności w zakresie danych składających się na treść aktu zgonu.

W przypadku stosunkowo częstego braku w rejestrze PESEL danych dotyczących stanu cywilnego oraz danych rodziców osoby zmarłej omawiany dokument stanowi źródło ich pochodzenia oraz podstawę zamieszczenia w protokole, a w konsekwencji w sporządzonym akcie. Walor dowodowy dokumentu należy również rozważyć w kontekście żądania sprostowania aktu stanu cywilnego ze wskazaniem na błąd urzędnika rejestrującego i jednoczesnym podnoszeniu przez stronę braku koncentracji, pośpiechem lub złym stanem psychicznym przy podpisywaniu protokołu zdarzenia. Doświadczenie zawodowe potwierdza brak zainteresowania treścią protokołu ze strony zgłaszających. Jego omówienie przed podpisaniem następuje w pokoju, w którym znajdują się inni klienci urzędu, hałasie towarzyszącym zwykle stanowiskom pracy do spraw obsługi ludności.

Dodatkowo formularz dotyczący rejestracji zgonu zawiera adres zamieszkania osoby dokonującej zgłoszenia, czego urzędowy protokół rejestracji nie przewiduje. W przypadku uzupełnienia aktu zgonu przez sąd na podstawie art. 38 PASC do zgłaszającego wysłane zostaje pismo informujące o tym uzupełnieniu.

Formularz zgłoszenia urodzenia zawiera wskazanie żądanego adresu zameldowania noworodka, czego w swej treści nie przewiduje protokół zgłoszenia. Stanowi zatem dowód żądania zgłaszającego w tym zakresie.

Formularze nie zawierają danych innych niż wpływające na treść sporządzanych aktów. Nie mają cech uciążliwości dla zgłaszających, nie powodują zwiększenia czasu obsługi rejestracji zdarzenia. Na formularzach zgłaszający potwierdza odbiór odpisu aktu oraz w przypadku urodzeń – powiadomienia o nadaniu numeru PESEL oraz zaświadczenia o zameldowaniu.”

W związku z powyższym ponownie podkreślić należy, iż nie można ocenić uciążliwości przyjęcia powyższej praktyki dla klientów USC, skoro nie są oni świadomi, że wypełniany przez nich druk urzędowy nie jest dokumentem wymaganym przy rejestracji urodzenia bądź zgonu, dokonywanej przez Kierownika USC. Ponadto nie sposób zgodzić się z twierdzeniem, że „nie zawierają danych innych niż wpływające na treść sporządzanych aktów” skoro jak wskazano wyżej „formularz dotyczący rejestracji zgonu zawiera adres zamieszkania osoby dokonującej zgłoszenia”. Wystarczającą wartość dowodową, o której mowa w wyjaśnieniach, mają protokoły przyjmowane na podstawie art. 57 ust. 3 p.a.s.c. oraz art. 94 ust. 1 p.a.s.c., gdyż są podpisywane przez osoby zgłaszające, a kwestia ich sporządzania została uregulowana w ustawie.

Przyczyną powstania przedmiotowych nieprawidłowości było tworzenie dodatkowej dokumentacji, mającej ułatwić urzędnikom proces rejestracji stanu cywilnego.

[dowód: akta kontroli str.: 39-196, 687-692]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące sporządzania aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno–technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c., oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego

Kontroli poddano 20 odpisów aktów stanu cywilnego¹⁴.

Kontrola wykazała, że 19 wniosków zostało złożonych przez uprawnione podmioty, o których mowa w art. 45 p.a.s.c. W trakcie trwania czynności kontrolnych stwierdzono, że wnioski były z reguły kompletne. Wyjątek stanowią wnioski dot. odpisu nr USC.5362.4700.2018 oraz wniosek dot. odpisu nr USC.5362.704.2018. W pierwszym przypadku pod wnioskiem zabrakło podpisu wnioskodawcy. Mając na uwadze treść przepisu art. 63 § 3 k.p.a.¹⁵ powyższe stanowi brak formalny podania. Natomiast we wniosku dot. odpisu nr USC.5362.704.2018 nie wskazano jakiego rodzaju odpisu dotyczy podanie. Zauważyć należy, że zgodnie z dyspozycją art. 63 § 2 k.p.a., podanie powinno zawierać m.in. żądanie, a kierownik usc wydaje z rejestru stanu cywilnego odpisy zupełne i odpisy skrócone aktów stanu cywilnego (art. 44 ust. 1 pkt 1 p.a.s.c.) lub odpisy wielojęzyczne (Konwencja Nr 16

---

¹⁴ USC.5362.301.2018, USC.5362.704.2018, USC.5362.1100.2018, USC.5362.1503.2018, USC.5362.1902.2018, USC.5362.2300.2018, USC.5362.2700.2018, USC.5362.3101.2018, USC.5362.3500.2018, USC.5362.3901.2018, USC.5362.4300.2018, USC.5362.4700.2018, USC.5362.5100.2018, USC.5362.5502.2018, USC.5362.5900.2018, USC.5362.6300.2018, USC.5362.6700.2018, USC.5362.7100.2018, USC.5362.9100.2018, USC.5362.300.2019.

¹⁵ Podanie wniesione pisemnie albo ustnie do protokołu powinno być podpisane (...).

sporządzona w Wiedniu dnia 8 września 1976 r. dotycząca wydawania wielojęzycznych odpisów skróconych aktów stanu cywilnego¹⁶). W związku z powyższym stwierdzono, że wniosek był niekompletny, a organ nie ustalił należycie żądania strony. Przy tym mając na uwadze, iż przedmiotowe wnioski składane były osobiście, należało dołożyć należytej staranności przy ich weryfikacji w momencie przyjmowania. Przyczyną powstania opisanej nieprawidłowości było nieprzestrzeganie procedur.

W toku kontroli stwierdzono, że w przypadku odpisu skróconego USC.5362.1100.2018 wnioskodawca nie wykazał interesu prawnego, nie był też inną osobą wymienioną w art. 45 p.a.s.c. Z akt wynika, iż był on pełnomocnikiem osoby, w postępowaniu sądowym toczącym się w sprawie spadkowej osoby, która mogłaby żądać wydania przedmiotowego odpisu. Niemniej w aktach brakuje stosownego pełnomocnictwa do złożenia wniosku i odbioru ww. odpisu. Kierownik USC w wyjaśnieniach z 28 stycznia 2019 r. wskazał, że:

„w niniejszej sprawie przedłożone przez wnioskodawcę zawiadomienie Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków we Wrocławiu z dnia 13 grudnia (...) kierowane przez Sąd do wnioskującego o odpis Radcy Prawnego (...) i zobowiązujące go do przedłożenia odpisu aktu urodzenia (...) jest dowodem posiadania przez wnioskującego interesu prawnego w sprawie. Tym samym spełniona została przesłanka z art. 45 ustawy prawo o aktach stanu cywilnego, dająca wnioskodawcy legitymację do uzyskania odpisu przedmiotowego aktu. Dodatkowo z omawianego pisma sądowego jednoznacznie wynika, że Radca Prawny (...) jest pełnomocnikiem procesowym wobec czego niecelowym było domaganie się odrębnego dodatkowego pełnomocnictwa szczególnego do złożenia wniosku i odbioru odpisu, gdyż istnienie umocowania i konkretne wskazanie osoby umocowanej w świetle zgromadzonej dokumentacji nie budzi wątpliwości.”

Nie sposób zgodzić się z powyższym twierdzeniem. Pismo przesłane z Sądu Rejonowego zobowiązuje ww. osobę do przedłożenia odpisu aktu, gdyż została ustanowiona pełnomocnikiem strony w toczącym się przed sądem postępowaniu. Niemniej jednak nie stanowi umocowania do wystąpienia z wnioskiem o wydanie ww. odpisu. Do załatwiania spraw przed organem administracji publicznej również niezbędne jest pełnomocnictwo. Nie musi ono być szczególne, niemniej jednak musi się ono znaleźć w aktach sprawy, organ obowiązany jest zweryfikować zakres umocowania, a od złożonego pełnomocnictwa powinna zostać pobrana stosowna opłata skarbową. Należy podkreślić, że w myśl art. 33 § 3 k.p.a. pełnomocnik **dołącza do akt** oryginał lub urzędowo poświadczony odpis pełnomocnictwa (...), czego nie uczynił. Dodatkowo wskazać należy, że radca prawny może sam uwierzytelnić odpis udzielonego mu pełnomocnictwa oraz odpisy innych dokumentów wykazujących jego umocowanie (art. 33 § 3 k.p.a.). Na podstawie powyższego nie ulega wątpliwości, że stosowny dokument powinien znaleźć się w aktach. Przy tym zauważyć należy, że interes prawny w uzyskaniu przedmiotowego odpisu posiadała strona ww. postępowania sądowego, a nie radca prawny. Dlatego też organ obowiązany był zweryfikować zakres jego umocowania. W związku z powyższym przytoczone wyjaśnienia nie mogą zostać uwzględnione. Przyczyną powstania przedmiotowej nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisów.

---

¹⁶ Dz.U. z 2004 r. Nr 166, poz. 1735

We wszystkich sprawach, w których było wymagane uiszczenie opłaty skarbowej, do akt załączony został dokument potwierdzający jej wpłatę w wysokości 22 zł, zgodnie z ust. 1 pkt 12 części II załącznika do ustawy o opłacie skarbowej¹⁷. Na wydawanych dokumentach zamieszczano adnotację o której mowa w art. 8 ust. 3 ww. ustawy i § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zapłaty opłaty skarbowej¹⁸.

Kontrola wykazała, że odpisy wydawane były zgodnie z żądaniem wnioskodawcy¹⁹. Odpisy zawierają wszystkie wymagane dane, zgodnie z dyspozycją art. 48 p.a.s.c.

Odnosząc się do terminowości wydawania odpisów stwierdzono, że wydawane były terminowo, zgodnie z dyspozycją z dyspozycją art. 125 ust. 3 lub ust. 4 p.a.s.c. 18 poddanych kontroli odpisów zostało wydanych i doręczonych w tym samym dniu, w którym został złożony wniosek. W aktach spraw znajdują się podpisane potwierdzenia ich osobistego odbioru, ze wskazaniem daty doręczenia.

[dowód: akta kontroli str.: 197-236]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące wydawania odpisów aktów stanu cywilnego, oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**. Terminowość wydawania odpisów aktów stanu cywilnego oceniono **pozytywnie**.

Wydawanie zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 3 p.a.s.c.

Kontroli poddano 15²⁰ zaświadczeń wydanych na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 3 p.a.s.c.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że zaświadczenia zostały wydane w odpowiedzi na kompletne wnioski pochodzące od uprawnionych podmiotów.

Ustalono, że organ weryfikował obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie przedmiotowych zaświadczeń, do wniosków dołączone były potwierdzenia dokonania należnej opłaty. Opłata skarbowa pobierana była w odpowiedniej wysokości, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 2 wykazu przedmiotów opłaty skarbowej, stawek tej opłaty oraz zwolnień, stanowiącego załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej²¹, w wysokości 38 zł. Na wydanych zaświadczeniach znajdują się stosowne adnotacje o uiszczonyj opłacie skarbowej, co jest zgodne z art. 8 ust. 3 ustawy o opłacie skarbowej oraz § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 września 2007 r. w sprawie zapłaty opłaty skarbowej²². Przy tym zauważyć należy, że na złożonym pełnomocnictwie dot. zaświadczenia USC.5364.15.2018 zabrakło stosownej adnotacji. Pełnomocnictwo udzielone zostało matce wnioskodawcy,

¹⁷ Wykaz przedmiotów opłaty skarbowej, stawki tej opłaty oraz zwolnienia, stanowiący załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2018 r., poz. 1044 ze zm.).

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zapłaty opłaty skarbowej z dnia 28 września 2007 r. (Dz.U. Nr 187, poz. 1330).

¹⁹ Wyjątek stanowi jedna ww. sprawa, w której organ nie ustalił należycie treści żądania.

²⁰ USC.5364.3.2018, USC.5364.15.2018, USC.5364.30.2018, USC.5364.48.2018, USC.5364.60.2018, USC.5364.76.2018, USC.5364.97.2018, USC.5364.106.2018, USC.5364.120.2018, USC.5364.138.2018, USC.5364.151.2018, USC.5364.168.2018, USC.5364.171.2018, USC.5364.5.2019, USC.5364.11.2019

²¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 1044 ze zm.

²² Dz.U. Nr 187, poz. 1330.

w związku z powyższym było zwolnione od opłaty skarbowej (na podstawie części IV pkt 3 ww. wykazu dot. zwolnień). Natomiast w myśl § 5 ust. 2 ww. rozporządzenia w sprawie zapłaty opłaty skarbowej *jeżeli pełnomocnictwo nie podlega opłacie skarbowej lub jest od niej zwolnione, adnotację, określającą podstawę prawną wyłączenia lub zwolnienia, organ zamieszcza na złożonym pełnomocnictwie.*

Kontrola wykazała, że w zaświadczeniach prawidłowo wskazywano datę ich ważności (art. 44 ust. 4 p.a.s.c.). W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że wydane zaświadczenia zawierały wszystkie elementy wymienione w art. 49 ust. 2 p.a.s.c. Zaświadczenia zostały wydane według obowiązującego wzoru (§ 1 pkt 33 rozporządzenia z dnia 29 stycznia 2015 r. sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego²³). Niemniej jednak wszystkie pozostawione w aktach wydruki zaświadczeń nie zostały opatrzone pieczęcią (w przypadku 3 zaświadczeń pieczęć widnieje, jednak została przekreślona²⁴) i podpisem (dot. 10 spośród ww. zaświadczeń). Z wyjaśnień z 28 stycznia 2019 r. Kierownika USC wynika, iż:

„przedmiotowe zaświadczenia wydawane są na przeznaczonych do tego indywidualnie oznaczonych blankietach. Do akt sprawy dołączony zostaje wydruk treści zaświadczenia wykonany na zwykłym papierze biurowym. Odstąpiono od opatrywania tego wydruku pieczęcią urzędową oraz pieczęcią imienną pracownika, z uwagi na fakt, iż w ten sposób tworzono w aktach sprawy swoiste quasi zaświadczenie o stanie cywilnym. Owe pozorne zaświadczenie sugerowało posiadanie mocy dowodowej równej zaświadczeniu wydanemu na przeznaczonym do tego celu blankiecie. Jednocześnie wydruk zaświadczenia w takiej postaci – po opatrzeniu pieczęciami – nie spełnia i spełnić nie może wymogu określonego w § 60 ust. 4 Instrukcji kancelaryjnej, gdyż sformułowanie „egzemplarz” oznacza jeden przedmiot z grupy jednorodnych przedmiotów, zarówno co do treści, jak i formy. Dlatego też uznano, że wydruk zaświadczenia o stanie cywilnym dokonany z rejestru stanu cywilnego bez nadawania oznaczeń pieczęciami jest wystarczający do utrwalania w aktach sprawy treści wydawanego dokumentu.

Obecnie po wytworzeniu zaświadczenia z rejestru stanu cywilnego jest ono kopiowane i dołączane do akt sprawy.”

W związku z powyższym wskazać należy, że w myśl § 60 ust. 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych z dnia 18 stycznia 2011 r.²⁵ – zwanego dalej Instrukcją kancelaryjną *prowadzący sprawę włącza do akt sprawy podpisany egzemplarz pisma wychodzącego przeznaczony do włączenia do akt sprawy.* Dlatego organ zobligowany jest przechowywać w aktach drugi egzemplarz wydanego zaświadczenia. Przy tym, mając na uwadze, że zaświadczenia sporządzane są na druku ścisłego zarachowania, wyjątkowo zalecane jest przechowywanie egzemplarza zaświadczenia sporządzonego na

---

²³ Dz.U. poz. 194 ze zm.

²⁴ USC.5364.3.2018, USC.5364.30.2018, USC.5364.48.2018.

²⁵ Dz.U. Nr 14, poz. 67

zwykłym papierze. Niemniej jednak wydruk ten powinien zawierać wszystkie wymagane elementy, a więc również pieczęcie i podpis. Przy tym podkreślić należy, iż pozostawianie w aktach kserokopii zaświadczenia jest praktyką nieprawidłową i stanowi naruszenie ww. § 60 ust. 4 Instrukcji kancelaryjnej.

Jednocześnie w toku kontroli stwierdzono, że w nagłówkach przedmiotowych zaświadczeń, w miejscu przeznaczonym na oznaczenie organu wydającego zaświadczenie, zamieszczane jest nieprawidłowo oznaczenie aparatu pomocniczego tj. Urzędu Stanu Cywilnego Legnica, a nie organu, którym jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Legnicy. Niemniej powyższe nie miało wpływu na sformułowaną w wyniku kontroli ocenę.

Odnosząc się do terminowości należy wskazać, że zaświadczenia wydane zostały w terminie, o którym mowa w art. 125 ust. 3 p.a.s.c. lub art. 125 ust. 4 p.a.s.c. Na egzemplarzach zaświadczeń włączonych do akt znajdują się potwierdzenia ich osobistego odbioru przez wnioskodawców, co jest zgodne z § 60 ust. 3 ww. Instrukcji kancelaryjnej. Wszystkie zaświadczenia wydano w dniu w którym złożono wniosek, 10 z nich również zostało odebranych tego samego dnia. Przy tym zauważyć należy, że w pozostałych 5 przypadkach nie jest możliwa do ustalenia data ich doręczenia, gdyż zaświadczenia zostały odebrane osobiście bez wskazania przedmiotowej daty²⁶. W związku z powyższym wskazać należy, że zgodnie z dyspozycją art. 39 k.p.a. organ doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a w myśl art. 46 § 1 k.p.a. *odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia*. Przyczyną powstania ww. nieprawidłowości było nieprzestrzeganie procedur.

Jednocześnie w toku kontroli stwierdzono, że na wniosku o wydanie zaświadczenia nr USC.5364.15.2018 przystawiona została pieczęć zawierająca nieprawidłową datę wpływu – 20.03.2018 r., gdyż zaświadczenie zostało wydane 20 lutego 2018 r.

[dowód: akta kontroli str.: 237-256]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące wydawania zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 i 3 p.a.s.c. oceniono **pozytywnie**. Terminowość wydawania ww. zaświadczeń oceniono **pozytywnie**.

---

²⁶ dot. USC.5364.3.2018, USC.5364.15.2018, USC.5364.97.2018, USC.5364.106.2018, USC.5364.11.2019.

Rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych

Kontroli poddano 20 spraw dotyczących rejestracji zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych:

- 4 akty sporządzone na podstawie art. 99 p.a.s.c., tj. 2 akty urodzenia i 2 akty zgonu²⁷,
- 10 aktów sporządzonych na podstawie art. 104 p.a.s.c., tj. 6 aktów urodzenia, 3 akty małżeństwa i 1 akt zgonu²⁸,
- 6 aktów stanu cywilnego sporządzonych na podstawie art. 109 ust. 1 p.a.s.c, tj. 1 akt urodzenia i 5 aktów małżeństwa²⁹.

Wnioski o rejestrację urodzeń i zgonów, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, wnioski o dokonanie transkrypcji aktów urodzenia, małżeństwa i zgonów oraz wnioski o odtworzenie treści zagranicznych dokumentów stanu cywilnego potwierdzających urodzenie lub małżeństwo zostały złożone przez uprawnione osoby (zgodnie z art. 99 ust. 2, art. 104 ust. 4 i art. 109 ust. 2 p.a.s.c.). W przypadku gdy wniosek składał pełnomocnik w aktach sprawy znajduje się dokument potwierdzający umocowanie.

Do wniosku o rejestrację zdarzenia, które nastąpiło poza granicami RP dołączono oryginały dokumentów potwierdzających urodzenia i zgony, wydane przez właściwy podmiot zagraniczny, zgodnie z art. 99 ust. 4 p.a.s.c. wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumacza przysięgłego, wpisanego na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości. Ponadto dołączono potwierdzenie uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 39 zł za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu rejestracji urodzenia, który nastąpił poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie został tam zarejestrowany, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 7 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

W przypadku wniosków o dokonanie transkrypcji aktów urodzenia, do wniosków załączono wymagane dokumenty, tj. oryginał zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumaczy przysięgłych wpisanych na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości, konsula lub dokument na druku wielojęzycznym. Do wniosków o dokonanie transkrypcji przedkładano potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 50 zł za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu transkrypcji oraz 39 zł za odpis zupełny aktu stanu cywilnego wydany w wyniku sprostowania lub uzupełnienia aktu na wniosek, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 6 i pkt 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

Przeniesień aktów stanu cywilnego sporządzonych za granicą dokonano w sposób określony w art. 104 ust. 2 p.a.s.c., tj. wiernie, zgodnie z literalnym brzmieniem zapisów, zarówno pod względem językowym, jak i formalnym, bez ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego.

---

²⁷0262011/00/AZ/2018/183972,
0262011/00/AU/2018/430597.

²⁸0262011/00/AU/2018/976275,
0262011/00/AZ/2018/933027,
0262011/00/AU/2018/374522,
0262011/00/AM/2018/615323.

²⁹0262011/00/AM/2018/065099,
0262011/00/AM/2018/051563,

0262011/00/AU/2018/293240,

0262011/00/AM/2018/389526,
0262011/00/AU/2018/255199,
0262011/00/AU/2018/246208,

0262011/00/AU/2018/913634,
0262011/00/AM/2018/313018,

0262011/00/AZ/2018/999886,

0262011/00/AU/2018/097565,
0262011/00/AU/2018/293240,
0262011/00/AM/2018/826677,

0262011/00/AM/2018/361061,
0262011/00/AM/2018/155878.

Czynności kontrolne wykazały, iż do wniosków o odtworzenie treści zagranicznych dokumentów stanu cywilnego potwierdzających urodzenie lub małżeństwo dołączane były dokumenty potwierdzające zdarzenie za granicą lub ich uwierzytelnione kopie, zgodnie z art. 109 ust. 3 p.a.s.c. wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumaczy przysięgłych, wpisanych na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości lub przez konsula. Do wniosków dołączono również potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 39 zł za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu odtworzenia treści zagranicznego dokumentu, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 8 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

Rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami RP oraz transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego oraz odtworzeń treści zagranicznych dokumentów stanu cywilnego, dokonano w formie czynności materialno-technicznej. W adnotacjach sporządzonych aktów stanu cywilnego zamieszczono stosowne informacje, zgodnie z art. 105 ust. 1 p.a.s.c. lub art. 110 ust. 1 p.a.s.c. Ponadto Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego sprostował lub uzupełnił dane w aktach stanu cywilnego na prośbę wnioskodawców w formie czynności materialno-technicznej, prawidłowo czyniąc wzmianki dodatkowe do przedmiotowych aktów.

W przypadku transkrypcji zagranicznego aktu małżeństwa - wnioski składane były przez oboje małżonków, toteż nie zaszyły podstawy do podjęcia czynności na podstawie art. 106 ust. 2 i 3 p.a.s.c.

W sprawie transkrypcji aktu urodzenia USC.5353.144.2018, pomimo zaistnienia przesłanek, o których mowa w art. 105 ust. 3 p.a.s.c., odstąpiono od obowiązku zawiadomienia męża matki o dokonanej transkrypcji, z powodu braku miejsca meldunku w bazie PESEL oraz na podstawie oświadczenia matki dziecka o braku wiedzy o aktualnym miejscu pobytu małżonka. W aktach sprawy prawidłowo pozostawiono adnotację urzędową opisującą powyższą sytuację.

W przypadku sprawy nr USC.5352.28.2018 stwierdzono, że z akt sprawy nie wynika, by organ podejmował czynności wyjaśniające dot. dołączenia wzmianki dodatkowej do aktu małżeństwa. Kierownik USC wyjaśnił:

„czynności wyjaśniające dotyczące dołączenia wzmianki dodatkowej do przedmiotowego aktu podjęto niezwłocznie po przyjęciu wniosku w sprawie. Poinformowano wnioskodawczynię o konieczności dostarczenia oryginału wyroku rozwodowego z informacją o dacie prawomocności wraz z tłumaczeniem na język polski. Z uwagi na fakt, że dokumenty zostały sporządzone na Ukrainie, zdobycie ich jest czasochłonne. USC Legnica ma stały kontakt z wnioskodawczynią, która systematycznie informuje o etapach załatwienia sprawy. W lipcu 2018 r. wnioskodawczyni przedłożyła do konsultacji decyzję w sprawie uznania orzeczenia rozwodowego, we wrześniu 2018 r. wyciąg z państwowego rejestru aktów stanu cywilnego o rejestracji rozwiązania małżeństwa, natomiast w styczniu 2019 r. wyrok rozwodowy, jednakże bez informacji o dacie prawomocności. Obecnie jest w trakcie pozyskiwania potwierdzenia daty prawomocności wyroku rozwodowego. Kolejna wizyta umówiona jest na 26 lutego 2019 r.”

W związku z powyższym należy podkreślić, że w celu udokumentowania podejmowanych przez organ czynności w tej sprawie, należy przestrzegać przepisów art. 72 § 1 k.p.a.

Czynności kontrolne wykazały, że do wniosków w sprawach USC.5352.704.2017, USC.5352.20.2018, USC.5352.21.2018 nie dołączono dowodów uiszczenia opłaty skarbowej. Kierownik USC wyjaśnił, że:

„W sprawach USC.5352.704.2017, USC.5352.20.2018 oraz USC.5352.21.2018 wnioskująca odpowiednio o uzupełnienie i sprostowanie aktów stanu cywilnego do wniosku nie dołączyła dokumentów stanowiących podstawę dokonania czynności oraz dowodu uiszczenia opłat skarbowych. Kierownik USC wezwał do przedłożenia aktów stanu cywilnego będących podstawą uzupełnienia i sprostowania oraz poinformował o konieczności uiszczenia opłat skarbowych. W odpowiedzi na wezwania wnioskodawczyni poinformowała o wystąpieniu do USC m. st. Warszawy – sekcji ksiąg zabużańskich z wynikiem negatywnym, składając jednocześnie wniosek o zawieszenie postępowania na czas poszukiwania aktów w innych archiwach. W związku z tym postępowania zostały zawieszona na czas poszukiwania aktów stanu cywilnego będących podstawą sprostowania i uzupełnienia. Ostatecznie wszystkie postępowania, z uwagi na brak podstaw do uzupełnienia i sprostowania aktów, zakończyły się wydaniem decyzji odmownych, a co za tym idzie odpisy zupełne aktów – w odniesieniu do których opłata skarbową jest wnoszona – nie zostały wydane. Opłata skarbową w wysokości 39 zł pobierana jest za odpis zupełny aktu stanu cywilnego wydany w wyniku sprostowania i uzupełnienia dokonanego na wniosek. Po wszczęciu postępowania wyjaśniającego w tych sprawach Kierownik USC miał wiedzę o braku możliwości pozyskania przez stronę dokumentów wymaganych do sprostowania i uzupełnienia dokumentów, a co za tym idzie o braku możliwości załatwienia sprawy zgodnie z żądaniem strony, zakończonym wydaniem odpisów podlegających opłacie skarbowej.”

Obowiązek zapłaty opłaty skarbowej powstaje z chwilą złożenia wniosku o dokonanie czynności urzędowej, zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej³⁰. W myśl z art. 261 § 1 i 2 k.p.a., *jeżeli strona nie wpłaciła należności tytułem opłat i kosztów postępowania, które zgodnie z przepisami powinny być uiszczone z góry, organ administracji publicznej prowadzący postępowanie wyznacza jej termin do wniesienia tych należności, który nie może być krótszy niż siedem dni, a dłuższy niż czternaście dni. Jeżeli w wyznaczonym terminie należności nie zostaną uiszczone, podanie podlega zwrotowi lub czynność uzależniona od opłaty zostanie zaniechana.* Wprawdzie organ poinformował o konieczności uiszczenia opłat skarbowych, niemniej jednak nie wyznaczył terminu do ich wniesienia. W związku z powyższym naruszył ww. przepis.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było nieprzestrzeganie obowiązujących procedur.

[dowód: akta kontroli str. 257-353, 687-704]

---

³⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 1044.

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące rejestracji zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego

Kontroli poddano 45 aktów stanu cywilnego³¹ przeniesionych do rejestru stanu cywilnego. Treść wszystkich przenoszonych aktów stanu cywilnego, sporządzonych na podstawie przepisów dotychczasowych, została zamieszczona w rejestrze stanu cywilnego w alfabecie łacińskim rozszerzonym i wielkimi literami, co jest zgodne z § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 lutego 2015 r. w sprawie przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego³², zwanego dalej r.p.r.s.c.

Daty i godziny widniejące w przenoszonych aktach stanu cywilnego zostały wpisane do rejestru w sposób określony w § 3 r.p.r.s.c. Zgodnie z § 11 pkt 1 oraz § 12 r.p.r.s.c., w każdym poddanym kontroli przypadku imię i nazwisko osoby, która sporządziła przenoszony akt stanu cywilnego, zamieszczono w akcie stanu cywilnego w rejestrze w polu przeznaczonym na zamieszczenie imienia i nazwiska kierownika urzędu stanu cywilnego sporządzającego akt lub zamieszczono tam informację: „dane nieustalone”, jeżeli nie można było odczytać przedmiotowej informacji. Powyższe jest zgodne z § 11 pkt 1 oraz § 12 r.p.r.s.c.

W skontrolowanych aktach małżeństwa sporządzanych na podstawie dotychczasowych przepisów, gdzie w rubryce „uwagi” widniał zapis „stwierdzam, że osoby wymienione w rubryce I złożyły w dniu dzisiejszym przede mną zgodne oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński”, informacja ta została odpowiednio przeniesiona do aktu małżeństwa w rejestrze stanu cywilnego – w polu „oświadczenia osób, które zawarły małżeństwo”. Powyższe jest zgodne z § 8 r.p.r.s.c.

Dane zawarte w 45 aktach stanu cywilnego przeniesiono prawidłowo do rejestru, do odpowiednich rubryk. We wszystkich przypadkach, po zmigrowaniu, w akcie stanu cywilnego sporządzonym w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych, odnotowywano w formie wzmianki dodatkowej informację o przeniesieniu tego aktu do rejestru stanu cywilnego wraz z oznaczeniem aktu i datą przeniesienia, co stanowi

---

³¹0262011/00/AU/2009/104664,
0262011/00/AU/1983/954868,
0262011/00/AU/1990/974136,
0262011/00/AU/1982/888283,
0262011/00/AU/1950/559336,
0262011/00/AZ/2015/916776,
0262011/00/AZ/2012/723148,
0262011/00/AZ/2007/551320,
0262011/00/AZ/1999/231948,
0262011/00/AZ/2014/536416,
0262011/00/AM/1977/076618,
0262011/00/AM/1990/211246,
0262011/00/AM/1965/333415,
0262011/00/AM/1990/832515,
0262011/00/AM/1986/057587,

0262011/00/AU/1986/818441,
0262011/00/AU/2015/872415,
0262011/00/AU/2014/636826,
0262011/00/AU/2012/287237,
0262011/00/AU/1976/080384,
0262011/00/AZ/2014/968964,
0262011/00/AZ/2011/081901,
0262011/00/AZ/2005/036623,
0262011/00/AZ/1994/896141,
0262011/00/AZ/1971/431159,
0262011/00/AM/1998/315466,
0262011/00/AM/1991/057745,
0262011/00/AM/2008/030846,
0262011/00/AM/1963/278067,
0262011/00/AM/1976/153172,

0262011/00/AU/1983/367540,
0262011/00/AU/1976/892755,
0262011/00/AU/1962/112950,
0262011/00/AU/2010/614595,
0262011/00/AU/1954/952310,
0262011/00/AZ/2013/916263,
0262011/00/AZ/2009/576448,
0262011/00/AZ/2002/501961,
0262011/00/AZ/1987/978839,
0262011/00/AZ/1971/662412,
0262011/00/AM/1991/172585,
0262011/00/AM/2008/727424,
0262011/00/AM/1953/189520,
0262011/00/AM/1979/336505,
0262011/00/AM/1995/110347.

³² Dz.U. poz. 204 ze zm.

prawidłowe działanie. W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że we wszystkich przypadkach przy akcie stanu cywilnego w rejestrze został zamieszczony prawidłowy numer przenoszonego aktu z księgi papierowej, zgodnie z § 13 r.p.r.s.c.

Podczas kontroli stwierdzono, że wszystkie wzmianki dodatkowe zostały prawidłowo przeniesione, z zachowaniem zasad wskazanych w § 5 r.p.r.s.c. Jednocześnie należy zauważyć, że stosownie do dyspozycji § 10 r.p.r.s.c., również przypiski były przenoszone do rejestru stanu cywilnego w sposób prawidłowy.

[dowód: akta kontroli str. 354-402]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące migracji aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego oceniono **pozytywnie**.

Odmowa dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego

W kontrolowanym okresie Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego we Wrocławiu wydał 9 rozstrzygnięć³³ dot. odmowy dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Kontroli poddano 5 spraw³⁴, w tym decyzję o odmowie sprostowania aktu zgonu (USC.5352.657.2017) oraz decyzję o odmowie transkrypcji aktu małżeństwa (USC.5353.325.2017). Strony wniosły odwołania od wskazanych decyzji, w wyniku czego Wojewoda Dolnośląski uchylił w całości zaskarżoną decyzję USC.5352.657.2017 i przekazał ją do ponownego rozpatrzenia przez organ³⁵ oraz utrzymał w mocy decyzję USC.5353.325.2017. Mając na uwadze fakt, że Wojewoda Dolnośląski zajął już stanowisko dot. przedmiotowych spraw, odstąpiono od ich kontroli. W związku z powyższym kontroli poddano 5 spraw³⁶. Na tej podstawie stwierdzono, co następuje.

Dwie sprawy dotyczyły odmowy sprostowania na podstawie art. 2 ust. 6 w związku z art. 35 p.a.s.c., jedna sprawa dotyczyła odmowy dokonania transkrypcji na podstawie art. 107 p.a.s.c., jedna odmowy uzupełnienia na podstawie art. 2 ust. 6 w związku z art. 37 p.a.s.c., jedna odmowy przyjęcia zgłoszenia urodzenia na podstawie art. 2 ust. 6 w zw. z art. 58a ust. 1 p.a.s.c.

We wszystkich sprawach zaistniały przesłanki do odmowy dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Odmowy nastąpiły w prawidłowych, przewidzianych przepisami prawa formach. Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Legnicy wydał prawidłowo decyzje administracyjne, zgodnie z art. 2 ust. 6 p.a.s.c. Rozstrzygnięcia zawierały elementy, o których mowa w art. 107 k.p.a. Decyzje wydane w postępowaniach wszczętych po 1 czerwca 2017 r. prawidłowo zawierają pouczenie o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach tego zrzeczenia się, zgodnie z art. 127a k.p.a.

W toku kontroli stwierdzono, że rozstrzygnięcia zostały prawidłowo doręczone.

[dowód: akta kontroli str. 403-520]

---

³³ USC.5353.325.2017, USC.5352.657.2017, USC.5352.657a.2017, USC.5352.704.2017, USC.5352.20.2018, USC.5352.21.2018, USC.5353.60.2018, USC.5352.208.2018, USC.5351.4.6.2018.

³⁴ USC.5352.704.2017, USC.5352.20.2018, USC.5352.21.2018, USC.5353.60.2018, USC.5351.4.6.2018

³⁵ W wyniku czego wydano decyzje USC.5352.657a.2017 i USC.5352.208.2018.

³⁶ USC.5352.704.2017, USC.5352.20.2018, USC.5352.21.2018, USC.5353.60.2018, USC.5351.4.6.2018

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące odmowy dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego oceniono **pozytywnie**.

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 2064 ze zm.), w zakresie rejestracji stanu cywilnego, oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

ZMIANA IMIENIA I NAZWISKA

Postępowania administracyjne prowadzone na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska oraz informowanie o zaistniałych zmianach

W kontrolowanym okresie Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Legnicy wydał 98 decyzji administracyjnych na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska³⁷. Kontrolą objęto 15 postępowań³⁸.

We wszystkich skontrolowanych sprawach wnioski zostały złożone osobiście. Na wszystkich wnioskach widnieją pieczęci wpływu do organu. Do wniosków zostały załączone potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 37 zł³⁹.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że w decyzjach odstępowano od uzasadnień, jednocześnie prawidłowo powołując się na przepis art. 107 § 4 k.p.a. Ponadto na decyzjach znajduje się klauzula pouczająca o natychmiastowym wykonaniu decyzji z mocy ustawy, co należy uznać za poprawną praktykę. Decyzje zostały doręczone stronom, a w aktach znajdują się potwierdzenia skutecznego doręczenia rozstrzygnięć. Każda sprawa miała prowadzoną metrykę, co jest zgodne z art. 66a k.p.a.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że kontrolowane wnioski były kompletne. Wyjątek stanowi sprawa USC.5355.42.2018, w której wnioskodawczyni nie uzasadniła zmiany swoich imion „Marzena Anna” na „Anna”. Pismem z dnia 22 lutego 2019 r. nr USC.1710.1.2019 Kierownik USC wyjaśnił, że:

„zastępca Kierownika USC prowadzący niniejszą sprawę rozwiązał stosunek pracy przed dniem kontroli. Brak możliwości uzyskania od pracownika wyjaśnień w tym zakresie.”

Należy wskazać, że zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 5 z.i.i.n. uzasadnienie jest jednym z wymogów formalnych wniosku o zmianę imienia lub nazwiska. Wobec powyższego należało wezwać wnioskodawczynię na podstawie art. 64 § 2 k.p.a. do uzupełnienia braku formalnego pod

---

³⁷ Dz.U. z 2016 r. poz. 10.

³⁸ USC.5355.1.2018, USC.5355.7.2018, USC.5355.14.2018, USC.5355.21.2018, USC.5355.28.2018, USC.5355.36.2018, USC.5355.42.2018, USC.5355.49.2018, USC.5355.56.2018, USC.5355.63.2018, USC.5355.70.2018, USC.5355.77.2018, USC.5355.85.2018, USC.5355.93.2018, USC.5355.100.2018.

³⁹ Powyższa kwota wynika z części I ust. 7 wykazu przedmiotów opłaty skarbowej, stawki tej opłaty oraz zwolnień, stanowiącego załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1044).

rygiem pozostawienia wniosku w tej części bez rozpoznania. Organ pomimo tego braku uwzględnił w całości wnioski i wydał decyzję zmieniającą imię oraz nazwisko. W przedmiotowej sprawie naruszono ww. przepisy.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było nieprzestrzeganie obowiązujących procedur.

W wyniku kontroli stwierdzono, że wszystkie sprawy zostały załatwione terminowo.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 zdanie pierwsze z.i.i.n. kierownik urzędu stanu cywilnego, który wydał decyzję o zmianie imienia lub nazwiska, przesyła ją za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego, do kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia. W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że we wszystkich sprawach organ przesyłał przedmiotowe decyzje za pomocą systemu BUSC.

[dowód: akta kontroli str.:521-604]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska w zakresie zmiany imienia i nazwiska oceniono pozytywnie.

W związku z powyższym, w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości należy:

W ZAKRESIE REJESTRACJI STANU CYWILNEGO

1. Zapewnienia dotyczące braku wiedzy o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, w każdym przypadku sporządzać w taki sposób, aby data ich złożenia była prawidłowa, a termin ważności zgodny z dyspozycją art. 76 ust. 9 p.a.s.c.
2. Zaprzestać praktyki żądania wypełnienia dodatkowych druków urzędowych oraz oświadczeń, których przedłożenia nie przewidują przepisy prawa.
3. Dołożyć należytej staranności przy weryfikacji kompletności wniosków o wydanie odpisów aktów stanu cywilnego.
4. W przypadku gdy strona działa przez pełnomocnika, który nie dołączył do akt pełnomocnictwa, wzzywać o uzupełnienie przedmiotowego braku, na podstawie art. 64 § 2 k.p.a.
5. Na złożonych do akt pełnomocnictwach zamieszczać adnotację o opłacie skarbowej, o której mowa w § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie zapłaty opłaty skarbowej.
6. W aktach spraw pozostawiać egzemplarz wydanego zaświadczenia, zgodnie z § 60 ust. 4 Instrukcji kancelaryjnej.
7. Dokumentować podejmowane przez organ czynności w sprawie, zgodnie z art. 72 § 1 k.p.a.
8. W przypadku braku uiszczenia przez wnioskodawcę opłaty skarbowej, wyznaczać termin do jej wniesienia, zgodnie z 261 § 1 k.p.a.

W ZAKRESIE ZMIANY IMIENIA I NAZWISKA

1. W przypadku braku uzasadnienia przez wnioskodawcę wniosku o zmianę imienia lub nazwiska, wzywać wnioskodawcę na podstawie art. 64 § 2 k.p.a. do uzupełnienia braku formalnego pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpoznania.

Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o przekazanie **w terminie do dnia 10 maja 2019 r.** informacji o wykonaniu zaleceń i wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości lub przyczynach ich niepodjęcia.

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

/-/

Paweł Hreniak